

بررسی نقش صنایع کوچک بخش کشاورزی در توسعه اجتماعی و اقتصادی نواحی روستایی (مطالعه موردی: دهستان گلاب شهرستان کاشان)

فضل اله اسمعیلی^{۱*}، مهدی خداداد^۲، رؤیا زارع قلعه سیدی^۳

۱. استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه پیام نور تهران (نویسنده مسئول).

۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه گلستان.

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم اقتصادی، دانشگاه یزد

esmaeili@pnu.ac.ir

چکیده

توسعه پایدار روستایی فرآیندی چندبعدی است که موضوع آن بهبود و ارتقاء کیفیت زندگی اقشار فقیر و آسیب‌پذیر روستایی است؛ ارتقاء این نوع از کیفیت زندگی با تکیه صرف بر کشاورزی نمی‌تواند حاصل شود؛ در این بین راهبرد صنعتی کردن روستاها به عنوان یکی از راهبردهای مبتنی بر رویکرد اقتصادی جهت ارتقاء کیفیت زندگی روستاییان حائز اهمیت فراوان است. هدف از پژوهش حاضر بررسی و تحلیل نقش صنایع کوچک بخش کشاورزی در توسعه اقتصادی- اجتماعی دهستان گلاب شهرستان کاشان می‌باشد که بدین منظور از روش توصیفی- تحلیلی و پیمایش میدانی استفاده شده است. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش روستاییان دهستان گلاب می‌باشند که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۱۳۷ نفر انتخاب و پرسشنامه به صورت تصادفی ساده بین آنها توزیع شده است. همچنین روایی پرسشنامه نیز از طریق آلفای کرونباخ تأیید شده است. داده‌های جمع‌آوری شده از طریق نرم‌افزار Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند که نتایج به دست آمده از آزمون ناپارامتریک Chi-Square نشان‌دهنده تأثیرگذاری بسیار بالای توسعه صنایع روستایی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، افزایش درآمد روستاییان، جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهر و احساس تعلق به روستا می‌باشد. همچنین نتایج حاصل از تحلیل همبستگی رگرسیون چندمتغیره نشان‌دهنده تأثیرگذاری بسیار زیاد مؤلفه در دسترس بودن مواد اولیه در روستا با ضریب $Beta = 0.307$ و مؤلفه نیاز به سرمایه کم جهت راه‌اندازی با ضریب $Beta$ معادل ۰.۲۹۲ بر شکل‌گیری صنایع روستایی می‌باشد.

واژگان کلیدی: صنایع کوچک، توسعه اقتصادی- اجتماعی، دهستان گلاب، شهرستان کاشان.

مقدمه و طرح مسأله

نقش و جایگاه روستاها در فرآیندهای توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در مقیاس محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی و پیامدهای توسعه نیافتگی مناطق روستایی چون فقر گسترده، نابرابری فزاینده، رشد سریع جمعیت، بیکاری، مهاجرت و حاشیه نشینی شهری موجب توجه به توسعه روستایی و حتی تقدم بر توسعه شهری شده است (ازکیا و غفاری، ۱۳۸۸: ۱۹). توسعه روستایی فرآیندی چندبعدی است که موضوع آن بهبود و ارتقاء کیفیت زندگی اقشار فقیر و آسیب‌پذیر روستایی است (هاشمی، ۱۳۸۹: ۱۷۴). برقراری عدالت اجتماعی در بین جوامع و بالا بردن سطح مطلوبیت زندگی در روستاها، جهت برخورداری از جوامعی با سرشت پاک‌انسانی از اهمیت بالایی برخوردار است. در چاقوب توسعه روستایی، هدف بهبود و ارتقاء کیفیت زندگی